

TERÀPIA PSICOANALÍTICA

26940

Data de la última revisió del programa: 19.07.07

Nom de l'Àrea: Clínica i de la Salut

Professors/es: Mercè Mitjavila i Sergi Ballespí (Teoria, Pràctiques i Docència tutoritzada)

OBJECTIUS GENERALS DE L'ASSIGNATURA

El contingut de l'assignatura tracta sobre el procés terapèutic plantejat des del model psicoanalític. Es considerarà la interacció Terapeuta-Pacient i els processos relacionals que s'activen durant la teràpia, des de l'inici del procés fins el final. Es tracta d'un model relacional, és a dir: comprendre i modificar els patrons conflictius del pacient dintre de la interacció amb el terapeuta i poder generalitzar aquests canvis en les seves relacions fora de la teràpia.

Es considera també l'aplicació als infants amb les corresponents adaptacions tècniques que comporta tal aplicació.

Objectiu a: conèixer la manera pròpia d'actuar i respondre del psicoterapeuta psicoanalític (això és, la *tècnica*) i poder-la justificar

Objectiu b: Conèixer quines són les respostes i reaccions dels pacients en el context terapèutic i com han de ser tractades pel terapeuta.

Objectiu c: Diferenciar aquesta modalitat d'intervenció d'altres modalitats que s'ensenyen en altres assignatures.

TEMARI

TEMA 1. Trets definitoris del model psicoanalític i el concepte d' Inconscient reformulat a partir de les neurociències.

TEMA 2. La relació terapèutica.

TEMA 3. El context terapèutic.

TEMA 4. La demanda terapèutica i les entrevistes inicials d'indicació.

TEMA 5. L'associació lliure i l'atenció flotant.

TEMA 6. La transferència.

TEMA 7. Les resistències.

TEMA 8. L'aliança terapèutica.

TEMA 9. La contratransferència.

TEMA 10. La interpretació.

TEMA 11. L'acabament del procés: plantejament, canvi terapèutic i objectius terapèutics.

TEMA 12. Indicacions i contraindicacions.

TEMA 13. Algunes aplicacions del model psicoanalític: infants, context assistencial públic, modalitat de teràpia breu i focal.

TEMA 14. Recerca en psicoteràpia psicoanalítica.

PRÀCTIQUES

En les classes pràctiques es presentaran casos, entrevistes i sessions psicoterapèutiques per il·lustrar situacions que es donen habitualment en el context terapèutic i que il·lustraran també els diversos conceptes tractats en la teoria.

L'objectiu és poder identificar en una situació aplicada, els conceptes tractats en les classes teòriques.

S'editarà el material de casos sobre els que es treballarà en cada classe de pràctiques. Cada cas s'acompanya d'unes preguntes concretes que s'hauran de respondre com a mostra d'haver comprés els conceptes teòrics i tècnics del temari. S'organitzaran grups per dinamitzar la discussió i contrastar les diferents aportacions.

Una part de l'examen conté algun cas o material clínic i les corresponents preguntes, seguint un model similar al que s'haurà treballat en les classes pràctiques.

No es demana treball addicional apart del realitzat en les mateixes pràctiques.

DOCÈNCIA TUTORITZADA

Es poden realitzar les opcions que es plantegen a continuació o altres, en funció dels interessos de l'alumnat.

Opció 1) S'organitza un grup de discussió –no directiu- que té com a objectiu considerar des d'una vessant psicodinàmica l'experiència o l'impacte que genera a l'alumna/e el primer contacte directe amb la pràctica aplicada (això és mitjançant el *Pràcticum*).

Es tracta que els alumnes aportin en el grup les seves experiències, vivències, dificultats i reaccions diverses motivades tant per les identifications amb el rol dels clínics/terapeutes (tutors del *Pràcticum*), com el que els ha provocat la interacció directa amb els pacients. Es tracta que el propi grup elabori i doni resposta; i també observar, des d'una perspectiva psicoanalítica, la dinàmica grupal que s'ha generat entorn a l'experiència plantejada.

Evidentment no es parlarà de teoria, però estaran presents, tant en les experiències aportades pels alumnes com en la pròpia dinàmica del grup, de forma implícita o explícita conceptes que es tracten en la teoria, i això serà motiu de reflexió.

Tot i que el punt de partida el constitueixen experiències viscudes en el *Pràcticum*, també està oberta la participació a alumnes que no l'hagin cursat.

No es demanarà treball addicional fora de la participació en el grup

Opció 2) Dibuix infantil: aspectes evolutius i projectius. L'objectiu és veure la utilitat del dibuix infantil en el procés d'avaluació diagnòstica. Es mostraran les etapes evolutives del dibuix i els indicadors emocional i/o psicopatològics.

AVALUACIÓ

L'examen consta de dues parts, que avaluen respectivament la teoria i la pràctica.

La part que avalua els continguts teòrics, consta majoritàriament de preguntes obertes, en general de tipus reflexiu (no memorístic). Aquesta part pot incloure també alguna pregunta de resposta múltiple (pregunta tipus *test*) i també pot incloure algun fragment d'algun text que l'alumne haurà de comentar o identificar a quin concepte es refereix.

La part que avalua el contingut pràctic consta de preguntes concretes sobre un material clínic (algun cas, sessió o fragment de sessió o entrevista).

Totes les preguntes (de la part teòrica y pràctica) tindran un nombre de línies limitat per a ser contestades.

S'ha de respondre correctament, un percentatge (que es determinarà) de cadascuna de les parts (teòrica i pràctica) per poder aprovar.

Es tindrà en compte també, en la nota final, l'assistència a les pràctiques.

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ RECOMANADES

25230 Epistemologia
21091 Sociologia de la salut
28682 Antropologia de la salut
28764 Filosofia de la ciència
21205 Etologia

BIBLIOGRAFIA (BÀSICA)

AVILA, A. y POCH, J. (comp.) (1994) *Manual de técnicas de psicoterapia. Un enfoque psicoanalítico*. Madrid: Siglo XXI.

AVILA, A.; ROJÍ, B. i SAÚL, L. A. (comp.) (2004) *Introducción a los tratamientos psicodinámicos*. Madrid: Ediciones de la Universidad Nacional de Educación a Distancia

BASSOLS, R. (2003) *Elements bàsics de psicoterapia psicoanalítica*. Barcelona. Grup del llibre

CODERCH, J. (1987) *Teoría y técnica de la psicoterapia psicoanalítica*. Barcelona: Herder.

ETCHEGOYEN, H. (1986) *Los fundamentos de la técnica psicoanalítica*. Buenos Aires: Amorrortu.

GABBARD, G.O. (2002) *Psiquiatría psicodinámica en la práctica clínica*. Ed. Médica Panamericana

SANDLER, J.; DARE, CH.; HOLDER, A. (1992) *El pacient i el psicoanalista*. Barcelona: Edicions Columna.

THÖMA, H. Y KÄCHELE, H. (1989) *Teoría y práctica del psicoanálisis*. Barcelona: Herder.